

مهارت‌های طراحی سؤال توسط مربیان بالینی پرستاری

حمیرا خدام، لیلا جویباری، اکرم ثناگو

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی ۱۳۸۴؛ ۵(۲): ۱۹۲ تا ۱۹۷

بالاتر، ایجاد قدرت ارزیابی و قضاوت را در دانشجو تسهیل می‌کند (۴). با توجه به ضرورت مهارت مربیان بالینی در طراحی سؤال، پژوهشگر بر آن شد تا یک مطالعه توصیفی را با هدف تعیین مهارت‌های طراحی سؤال توسط مربیان بالینی پرستاری شاغل در دانشکده پرستاری و مامایی بویه گرگان در سال ۱۳۸۰ طراحی نماید.

واحدهای مورد پژوهش شامل تمام مربیان پرستاری مسئول آموزش مهارت‌های عملی در بخش‌های داخلی جراحی بودند ($n=10$). ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه‌ای مشتمل بر دو بخش بود: بخش اول، حاوی سؤالاتی مربوط به مشخصات جمعیت‌شناختی نمونه‌ها، نظیر سابقه کار، مدرک تحصیلی و... و بخش دوم، معرفی ۳ بیمار بستری در یکی از بخش‌های بیمارستان (دیابت، بیماری انسدادی و مزمن ریه، نارسایی قلبی) که مربیان قبلاً با مواردی مشابه آنها برخورد داشته‌اند.

پس از معرفی بیماران (Cases)، از واحدهای مورد پژوهش خواسته شد تصور کنند با یک دانشجوی سال سوم و یا بالاتر که قبلاً دروس تئوری مربوطه را گذرانده است، در موقعیت معرفی شده قرار گرفته‌اند و می‌خواهند در این ارتباط از او سؤال کنند. حال هر تعداد سؤال که مایلند طرح کرده و در مقابل ۳ تا از مهمترین‌ها علامتگذاری کنند. بدین ترتیب هر فرد حداقل ۹ سؤال مطرح نمود. سپس سؤالات توسط دو امتیازدهنده بطور مستقل بررسی و سطح سؤالات براساس طبقه‌بندی بلوم تعیین شد. سپس درصد سؤالات طرح شده در هر یک از سطوح حیطه شناختی تعیین گردید. بررسی سطح سؤالات مطرح شده نشان داد سطح درک، بالاترین (۴۱/۲ درصد) و سطح قضاوت، کمترین

استفاده مؤثر از سؤال، به عنوان یک ترفند آموزشی، می‌تواند دانشجو را در بکارگیری اطلاعات در موقعیت‌های جدید و منحصر به فرد یاری دهد، سؤال کردن مؤثر، به معنی طرح سؤالاتی چالش‌برانگیز و وادارکننده دانشجو به تجزیه و تحلیل، ارزیابی، قضاوت و تصمیم‌گیری است (۱). یکی از چارچوب‌های مناسب برای طراحی چنین سؤالاتی، استفاده از طبقه‌بندی اهداف آموزشی ابداعی توسط بلوم است که الگوی مناسبی را برای طرح سؤالاتی در حیطه‌های شناختی، روانی- حرکتی و عاطفی ارائه می‌نماید (۲).

معلمان بالینی باید قادر باشند علاوه بر آموزش مهارت‌های عملی، با طرح سؤالاتی در سطوح بالای شناختی، دانشجو را در جهت یادگیری چگونگی کاربرد مهارت‌های کسب شده یاری دهند. حیطه شناختی این طبقه‌بندی، با دانش که پایین‌ترین سطح مهارت شناختی است، شروع شده و تا سطوح درک، کاربرد، تجزیه و تحلیل، ترکیب و قضاوت که بالاترین سطح است، پیش می‌رود. در واقع، معلمان باید در طی بحث‌های بالینی خود، از سؤالاتی که در سطوح مختلف تفکر قرار می‌گیرند، استفاده کنند (۳).

اما تحقیقات انجام شده در این رابطه نشان می‌دهد که بسیاری از معلمان از سؤالاتی در سطوح پایین استفاده می‌کنند. این سطح از سؤالات تنها بر یادآوری ساده اطلاعات و درک پایه دانشجو تمرکز دارد در حالی که سؤالات سطوح

آدرس مکاتبه: حمیرا خدام (مربی)، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، جاده گرگان - ساری، گرگان.

E-mail: khoddamy@yahoo.com

لیلا جویباری و اکرم ثناگو، مربیان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی گلستان.

این نامه در تاریخ ۸۳/۶/۱۱ به دفتر مجله رسیده، در تاریخ ۸۴/۴/۲۱ اصلاح شده و در تاریخ ۸۴/۷/۲ پذیرش گردیده است.